

SOCIOLOGICKÝ PRIESKUM NÁZOROV MLADÝCH ĽUDÍ NA EURÓPSKU ÚNIU V PREŠOVSKOM KRAJI

Matúš Žac¹, Anton Fogaš²

¹ *Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, Inštitút politológie,
e-mail: matus.zac@unipo.sk*

² *Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, Katedra
geografie a aplikovanej geoinformatiky, e-mail: anton.fogas@unipo.sk*

Abstract: Policymaking at the regional, national and European levels is currently highly influenced by the views and attitudes of young people. Especially in the regions on the periphery of the European Union, these views are influenced by the external environment and affect young people's attitudes toward the European Union. A typical example, located on the periphery of the European Union, is the Prešov region. The study of young people's attitudes and views towards the European Union has now become an important part of several opinion polls and scientific studies, which underlines the topicality of the issue. However, the scientific studies and opinion polls published so far refer to large social groups. The aim of the present study is to determine the opinions of young people in the Prešov region about the European Union through an empirical sociological survey. The study also aims to find out how young people perceive the European Union, how much trust young people have in the institutions of the European Union, where young people most often receive information about the European Union and to what extent they verify the information they receive, and what the attitude of young people in the Prešov region is towards the future membership of the Slovak Republic in the European Union.

Keywords: European Union, young people, opinions, research, public opinion, Prešov region

1 ÚVOD

Od počiatku svojho vzniku možno Európsku úniu (EÚ) považovať nielen za politický a ekonomický priestor európskeho kontinentu, ale aj za fungujúcu občiansku spoločnosť, ktorá po skúsenostiach s dvoma svetovými vojnami a autokratickými režimami stojí na hodnotách mieru, demokracie, právneho štátu a ľudských právach. Tak ako aj iné demokratické režimy, aj legitimita demokratického systému Európskej únie do značnej miery závisí od dôvery obyvateľov členských krajín v jej inštitúcie a v Úniu ako takú. Hoci v počiatkoch európskej integrácie bola miera dôvery obyvateľov v spoločné európske inštitúcie na vysokej úrovni, aj vďaka snahe

mnohých významných politických predstaviteľov akými boli Winston Churchill, Alcide de Gasperi, Konrad Adenauer, Joseph Bech, Jean Monnet, Robert Schuman, Paul-Henri Spaak a pod., v súčasnosti je možné pozorovať skôr pokles tejto dôvery a aj istú pasivitu občanov pri venovaní sa verejným otázkam.

Politické, ekonomické a sociálne zmeny posledných rokov, ktoré boli zapríčinené udalosťami akými boli hospodárska a finančná kríza, dlhová kríza, migračná kríza, vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie, nedávna zdravotnícka a ekonomická kríza zapríčinená ochorením COVID-19, ale i dlhodobé demografické (starnutie populácie) a sociálne zmeny (predĺženie tranzície mladých ľudí do dospelosti) (Macháček, 2012) zapríčiňujú, že sú ovplyvnené základné podmienky prirodzenej výmeny generácií v Európe a Európskej únii.

Hoci podiel mladých ľudí v spoločnosti klesá (European Parliament, 2021a, b; Štatistický úrad SR, 2022), postoje, hodnoty a názory mladých ľudí do veľkej miery ovplyvňujú tvorbu politík na regionálnej, národnej i európskej úrovni. Skúmanie rôznych aspektov života mladých ľudí, vrátane skúmania ich postojov, názorov a hodnôt sa preto stalo súčasťou politického, verejného, odborného i akademického diskurzu. V súčasnom kontexte hospodárskeho a ekonomického poklesu je najviac ohrozená práve generácia mladých ľudí, ktorá patrí z pohľadu nezamestnanosti medzi najpočetnejšie skupiny. Obzvlášť to platí, ak žijú títo ľudia v regiónoch na periférii Európskej únie, medzi ktoré možno zaradiť aj Prešovský kraj. V regiónoch na periférii Európskej únie žijú mladí ľudia často v rurálnom prostredí s nižšou zamestnanosťou, čo súvisí s neskoršou ekonomickou samostatnosťou a menej dostupným bývaním pre mladých. Aj preto inklinujú skôr k individuálnym než sociotropným postojom, názorom a hodnotám (Friedrich Ebert Stiftung, 2021), čo sa odráža aj vo vzťahu k Európskej únii. Cieľom predloženej štúdie je preto zistiť prostredníctvom sociologického prieskumu v Prešovskom kraji názory mladých ľudí na Európsku úniu.

2 SKÚMANIE POSTOJOV A NÁZOROV NA EURÓPSKU ÚNIU

Ako dokazujú viaceré vedecké štúdie (Gabel, 1998; Hooghe a Marks, 2004, 2005; Clements, 2011), podpora Európskej únie a stotožnenie sa jej občanov s európskym projektom sa líši podľa stupňa ich kognitívnej mobilizácie a politického povedomia, sociálnych hodnôt a miery národnej identity. Pri vytváraní svojho názoru na Európsku úniu občania sledujú podnety národných politikov a národných médií, pričom ich postoje k EÚ sú ovplyvnené dôverou v národné inštitúcie. Ekonomické teórie (Hooghe a Marks, 2004, 2005; Verhaegen et al., 2014) zasa poukazujú na to, že tendenciu mať k EÚ pozitívnejší názor majú ľudia, ktorí majú z integrácie najväčší úžitok a pociťujú prínos integrácie pre ekonomiku ich krajiny. Mnohé empirické štúdie (Foster a Frieden, 2017; Gómez, 2015; Dustmann et al., 2017) potvrdzujú tieto teórie tvrdeniami, že v strednodobom a dlhodobom horizonte závisí miera dôvery v Európsku úniu a jej inštitúcie od miery nezamestnanosti, inflácie a celkovej ekonomickej situácie krajiny.

Skupina autorov ako Algan et al. (2017), Los et al. (2017), Rodríguez-Pose (2018) a McCann (2020) zasa zdôrazňujú, že nízka dôvera v EÚ často súvisí aj s tzv. geografiou nespokojnosti. Nespokojnosť a s tým súvisiaca nízka dôvera v inštitúcie podľa týchto autorov súvisí s hospodárskymi a ekonomickými rozdielmi v jednotlivých regiónoch. Ľudia žijúci v menej vyspelých regiónoch, ktoré sa vyznačujú vyššou mierou nezamestnanosti a nižšou mierou životnej úrovne, tak môžu svojou nízkou dôverou v inštitúcie prispievať k politickej nestabilite. Niektorí autori (Becker et al., 2017) išli pri skúmaní tohto javu ešte ďalej, pričom skúmali vplyv ekonomických faktorov na nálady obyvateľov s dopadom na volebné výsledky. Pri analýze hlasovania o brexite dospeli k záveru, že regionálne rozdiely v príjmoch a zamestnanosti majú dopady na nerovnomerné geografické rozloženie výsledkov referenda. Rovnako iné štúdie (Essletzbichler et al., 2018; Dijkstra et al., 2020) dokazujú, že ľudia žijúci v menej rozvinutých regiónoch preferujú často populistické a euroskeptické strany. Analýza údajov Eurobarometra (Lechner, 2019; López-Bazo, 2021) za regióny na úrovni NUTS 2 nám tiež ilustruje pravdepodobnosť euroskeptických postojov v regiónoch, ktoré vykazujú nižšiu mieru zamestnanosti. Na Slovensku predstavuje takýto región východné Slovensko. Ak by boli tieto makroekonomické údaje porovnávané na úrovni NUTS 3, na Slovensku vykazuje najnižšie čísla z hľadiska výšky nominálnej mzdy a HDP na obyvateľa Prešovský kraj (NBS, 2018). Pravdepodobnosť euroskeptických postojov tak možno predpokladať práve v tomto regióne Slovenska.

Snahu o skúmanie postojov a názorov na Európsku úniu možno dlhodobo pozorovať tiež pri viacerých prieskumoch, vedeckých štúdiách a výskumoch. Štandardný prieskum verejnej mienky v Európskej únii (Eurobarometer), ktorý v pravidelných intervaloch uskutočňuje Európska komisia, sa organizuje už od roku 1973 (Európska komisia, 2021a, b). Tzv. Eurobarometer sa týka širokého spektra otázok súvisiacich s európskou problematikou a analyzuje názory obyvateľov členských krajín Európskej únie na rôzne spoločenské témy (Európska komisia, 2018a, b, 2019a, b, 2020, 2021a, b, 2022). Rovnako viaceré vedecké štúdie či výskumy preukazujú ambíciu objektívne skúmať postoje ľudí k Európskej únii (Mahendran a Cook, 2007; Macháček, 2012; Bakker a de Vreese, 2016; Marginean, 2020), mieru dôvery v Európsku úniu a k jej inštitúciám (Hooghe a Verhaegen, 2017; Brosius et al., 2019; Brosius et al., 2020; Gawel a Toikko, 2021; Gallego a Tottejón, 2021), alebo sa zaoberajú pocitom príslušnosti k Európskej únii a európskou identitou (Grad et al., 2004; Huyst, 2009; Nikischer, 2015; Sazonova, 2019; Pryke, 2020; Rohde-Liebenau, 2020; Dalton, 2021, Aichholzer et al., 2021). Všetky uvedené štúdie sa však zaoberajú štúdiom veľkých sociálnych útvarov či skupín, pričom zverejnené výsledky predstavujú makrosocio-logickú úroveň. Žiadna z dostupných štúdií pritom neskúma tieto javy v nomenklatúrnych územných jednotkách, ktoré predstavujú nižšiu úroveň ako je NUTS 2. Rovnako doteraz nebol takýto výskum uskutočnený na úrovni Prešovského kraja. Cieľom predloženého výskumu bolo preto priniesť výsledky formou mikro-analýzy sociálneho prostredia, ktoré je vekovo i geograficky ohraničené v priestore Prešovského kraja.

3 METODOLÓGIA KVANTITATÍVNEHO VÝSKUMU

Výber výskumnej vzorky prebiehal na základe kvótového výberu, ktorý sledoval respondentov vo veku 17 – 25 rokov s trvalým pobytom v Prešovskom kraji. Celkový počet uvedenej vzorky predstavoval k 31.12.2021 číslo 87 518 (Štatistický úrad SR, 2022). Kvantitatívny výskum prebiehal v dňoch od 27. novembra 2021 do 30. decembra 2021 formou výskumného dotazníka. Tvorbe obsahu dotazníka predchádzal predvýskum v podobe fókusovej skupiny, s cieľom získať od 20 účastníkov fókusovej skupiny voľné asociácie a informácie, ktoré súviseli so skúmanou témou. Vzhľadom na nejasnú epidemiologickú situáciu súvisiacou s prítomnosťou ochorenia COVID-19 bol dotazník vytvorený a distribuovaný elektronicky prostredníctvom platformy Formuláre Google, ktorá umožňuje tvorbu dotazníkov a je prístupná pre každého, kto má prístup na internet. Výhodou takejto platformy je časová flexibilita pri vyplňaní dotazníka, responzivnosť a prehľadnosť formulára, rýchle štatistické spracovanie, technické prevedenie, jednoduchosť administrácie, t. j. rýchla a technicky nenáročná distribúcia a anonymita respondentov. Dotazník bol distribuovaný prostredníctvom internetu, kde bol zasielaný na jednotlivé stredné a vysoké školy v Prešovskom kraji formou e-mailovej správy. Dotazník obsahoval 13 uzavretých otázok s možnosťou výberu odpovede a 2 otvorené otázky, kde mohli respondenti vyjadriť svoj názor. Otázky zohľadňovali základné metodologické zásady tvorby otázok (Bačíková a Janovská, 2018), t. j. boli formulované zrozumiteľne, nepýtali sa na dve veci naraz, nepoužívali nepresné a nejasné pojmy, nepoužívali dvojité zápor, neutrálne formulované otázky a pod. Celkovo bolo úspešne vyplnených 908 dotazníkov, čo predstavuje k celkovému počtu možnej výskumnej vzorky zastúpenú percentuálnu hodnotu na úrovni 1,03 %.

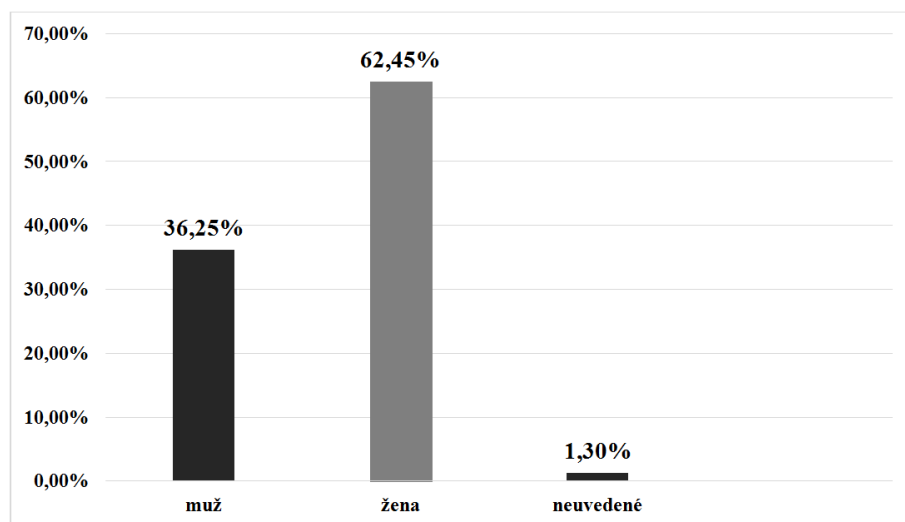
Kvantitatívny výskum bol zameraný na niekoľko oblastí, pričom hlavným cieľom výskumu bolo zistiť názory respondentov na Európsku úniu, mieru informovanosti v oblasti Európskej únie, mieru dôvery v inštitúcie Európskej únie a postoj k budúcnosti členstva Slovenskej republiky v Európskej únii. Na základe uvedených dát boli zadefinované a sledované nasledujúce výskumné otázky: 1. Ako mladí ľudia vnímajú Európsku úniu a aký majú názor na Európsku úniu? 2. Akú mieru dôvery pociťujú mladí ľudia voči inštitúciám Európskej únie? 3. Odkiaľ mladí ľudia najčastejšie získavajú informácie o Európskej únii a do akej miery si získané informácie overujú? 4. Aký je postoj mladých ľudí k budúcnosti členstva Slovenskej republiky v Európskej únii? Výskum bol tiež zameraný na overenie nasledovných hypotéz: H1: Názor mladých ľudí na Európsku úniu je prevažne pozitívny. H2: Mladí ľudia pociťujú dôveru voči inštitúciám Európskej únie. H3: Mladí ľudia získavajú informácie o Európskej únii prevažne na sociálnych sieťach. H4: Mladí ľudia v budúcnosti preferujú Slovenskú republiku ako členskú krajinu Európskej únie.

4 VÝSLEDKY VÝSKUMU

Vzhľadom na to, že analyzované dáta boli získané kvótnym výberom s využitím metódy PAPI, kde kvótné znaky pozostávali z pohlavia, veku a kraja, boli obmedzené možnosti aplikácie štatistického modelovania založeného na pravdepodobnostnom základe (Soukup, 2006; Soukup a Rabušič, 2007). Pre zodpovedanie výskumných otázok je preto adekvátna predložená deskriptívna analýza. Nakoľko bol dotazník vyplňaný iba respondentmi, ktorí mali trvalý pobyt na území Prešovského kraja, úvodné sociodemografické otázky skúmali pohlavie a orientačný vek. Z 908 respondentov sa zúčastnilo 329 mužov (36,25 %), 567 žien (62,45 %) a 12 respondentov neuviedlo žiadne pohlavie (1,30 %). Najviac respondentov sa nachádzalo vo veku 15 – 17 rokov (52,75 %), nasledovala kategória 18 – 20 rokov (37,55 %) a najmenej zastúpená bola kategória 21 – 25 rokov (8,80 %). 8 respondentov (0,90 %) neoznačilo žiadnu vekovú kategóriu (tabuľka 1, graf 1, tabuľka 2 a graf 2).

Tabuľka 1 Aké je Vaše pohlavie?

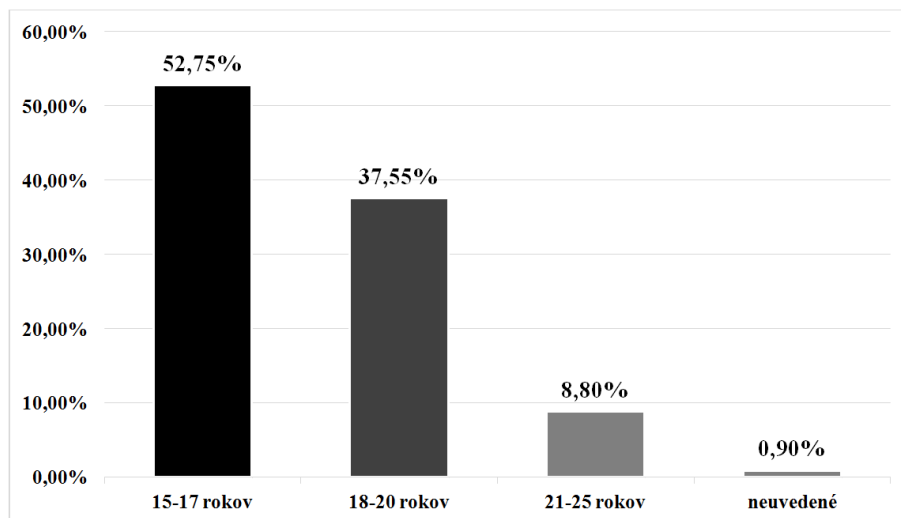
Pohlavie	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Muž	329	36,25 %
Žena	567	62,45%
Neuvedené	12	1,30%
CELKOM	908	100%

Graf 1 Aké je Vaše pohlavie?

Tabuľka 2 Aký je Váš vek?

Vek	Počet respondentov	Percentuálny podiel
15-17 rokov	479	52,75%
18-20 rokov	341	37,55%
21-25 rokov	80	8,80%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

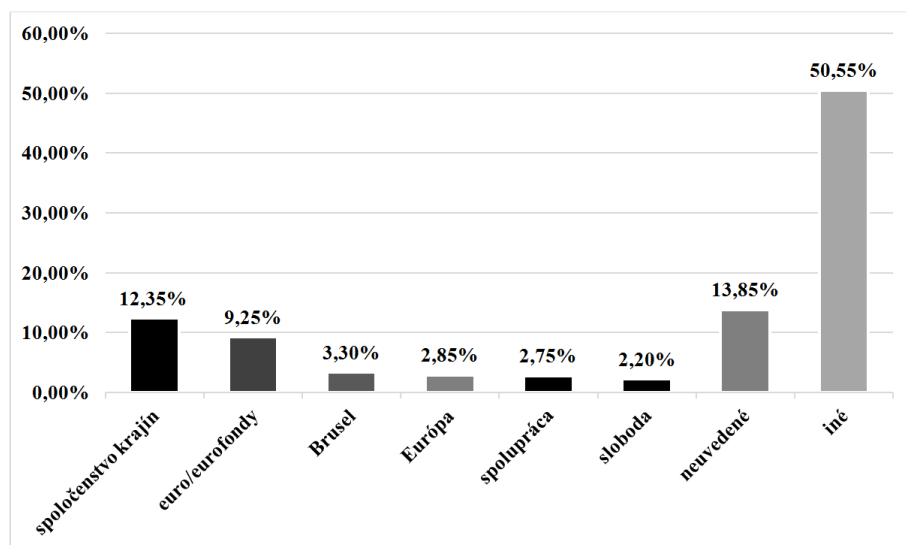
Graf 2 Aký je Váš vek?

Trendy posledných desaťročí nám naznačujú, že občania Európskej únie sú voči Európskej únii kritickejší (Anderson a Reichert, 1995; Andreson a Kaltenhaler, 1996; Franklin et al., 1995; Norris, 1999; Brinegar a Jolly, 2005; de Vreese a Boomgaarden, 2005; Eichenberg a Dalton, 2007; Loveless, 2010; Rohrschneider a Loveless, 2010; Kuhn a Stoeckel, 2014; Dalton, 2021). Nakoľko súčasnej mladej generácii chýba skúsenosť a bezprostredná spomienka na vojnové časy a autoritatívne režimy, často pri tejto generácii absentujú obavy z nedemokratických politických režimov a nedemokratických hodnôt (Macháček, 2012). Aj preto niektoré sociologické výskumy (Bartoš, 2012) dokazujú, že veľká časť mladých ľudí má sklony k akceptácii radikálnych, často nedemokratických, politických riešení. Práve táto časť mladých ľudí pociťuje nízku dôveru k európskym demokratickým inštitúciám a Európsku úniu si spája s negatívnymi konotáciami. Tieto trendy preto zdôrazňujú potrebu skúmania názorov mladých ľudí v sociálnych i geografických súvislostiach. Otázka č. 3 skúmala, v akých konotáciách vnímajú respondenti Európsku úniu.

Vzhľadom na širokú rôznorodosť odpovedí sú v tabuľke 3 a grafe 3 uvedené štatisticky najviac zastúpené odpovede ako spoločenstvo krajín/štátov (12,35 %), euro/eurofondy (9,25 %), Brusel (3,30 %) a pod. Pri všetkých uvedených odpovediach je však možné skonštatovať, že sa nevyznačovali negatívnou konotáciou vo vzťahu k Európskej únii.

Tabuľka 3 Čo Vás napadne ako prvé, keď sa povie Európska únia?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Spoločenstvo krajín/štátov	112	12,35%
Euro/eurofondy	84	9,25%
Brusel	30	3,30%
Európa	26	2,85%
Spolupráca	25	2,75%
Sloboda	20	2,20%
Cestovanie	12	1,30%
Ekonomika	7	0,80%
Európsky parlament	7	0,80%
Neuvedené	126	13,85%
Iné	459	50,55%
CELKOM	908	100%

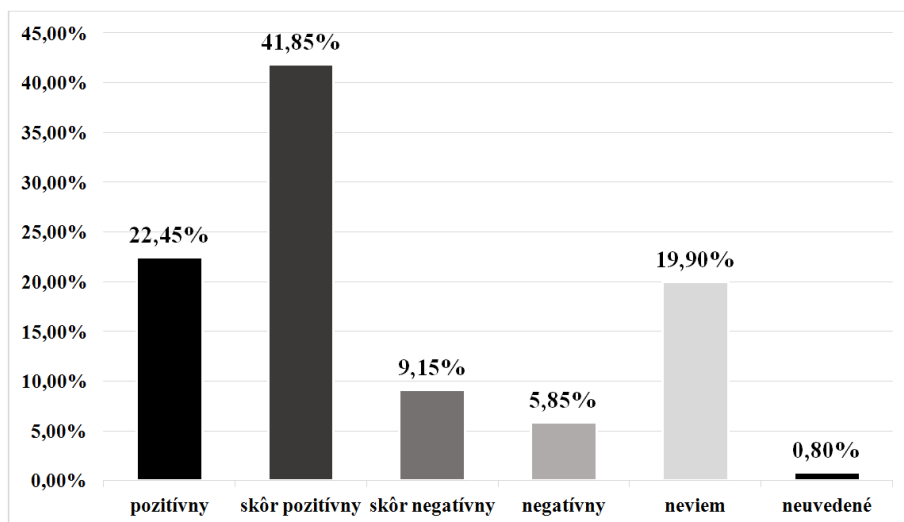

Graf 3 Čo Vás napadne ako prvé, keď sa povie Európska únia?

Otázka č. 4 už priamo skúmala názor respondentov na Európsku úniu. Pozitívne vnímanie Európskej únie dokazujú zvolené odpovede, kde 204 respondentov (22,45 %) označila možnosť pozitívny a 308 možnosť skôr pozitívny (41,85 %). Naopak, možnosť negatívny bola zaznamenaná len pri 53 odpovediach (5,85 %) a možnosť skôr negatívny pri 83 odpovediach (9,15 %). Pri možnosti neviem bolo zaznamenaných 181 odpovedí (19,90 %) a 7 respondentov neuviedlo žiadnu možnosť (0,80 %) (tabuľka 4 a graf 4). V uvedeného vyplýva, že väčšina mladých ľudí v Prešovskom kraji na pozitívny názor na Európsku úniu.

Tabuľka 4 Aký je Váš názor na EÚ?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Pozitívny	204	22,45%
Skôr pozitívny	308	41,85%
Skôr negatívny	83	9,15%
Negatívny	53	5,85%
Neviem	181	19,90%
Neuvedené	7	0,80%
CELKOM	908	100%

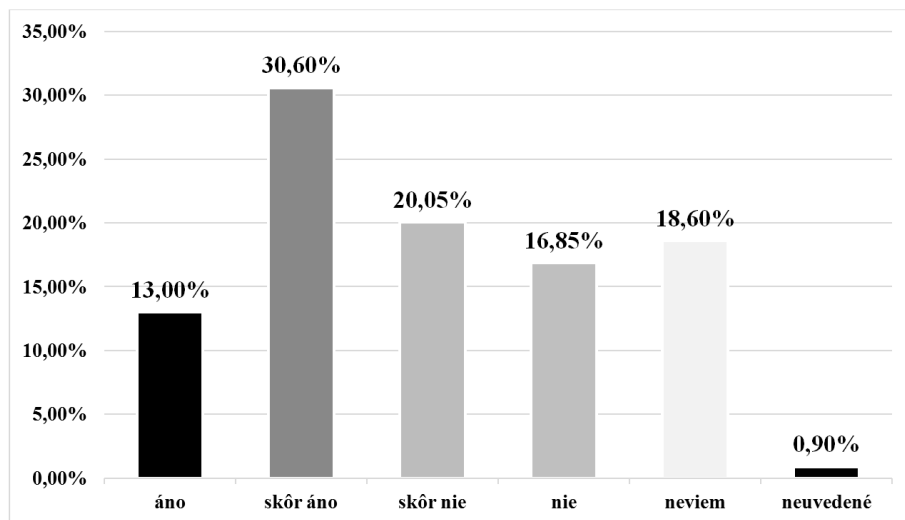
Graf 4 Aký je Váš názor na EÚ?

Nakoľko kvantitatívny výskum prebiehal v čase, kedy boli stále v platnosti viaceré opatrenia proti šíreniu nákazy koronavírusom, otázka č. 5 skúmala, do akej miery respondenti vnímali prijaté opatrenia Európskou úniou v boji proti koronavírusu za správne. Možnosť áno, Európska únia prijala správne opatrenia v boji proti

koronavírusu označilo 118 účastníkov výskumu (13,00 %), možnosť skôr áno 278 (30,60 %), skôr nie 182 (20,05 %), nie 153 (16,85 %), neviem 169 (18,60 %) a 8 účastníkov výskumu označilo možnosť neviem (0,90 %). Na otázku č. 6, či zvládla SR boj proti koronavírusu vďaka členstvu v EÚ lepšie, odpovedalo kladne len 256 respondentov (28,20 %). Naopak, väčšina respondentov 465 (51,20 %) odpovedalo záporne. Viac v tabuľkách 5 a 6 a grafoch 5 a 6.

Tabuľka 5 Prijala EÚ správne opatrenia v boji proti koronavírusu?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	118	13,00%
Skôr áno	278	30,60%
Skôr nie	182	20,05%
Nie	153	16,85%
Neviem	169	18,60%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

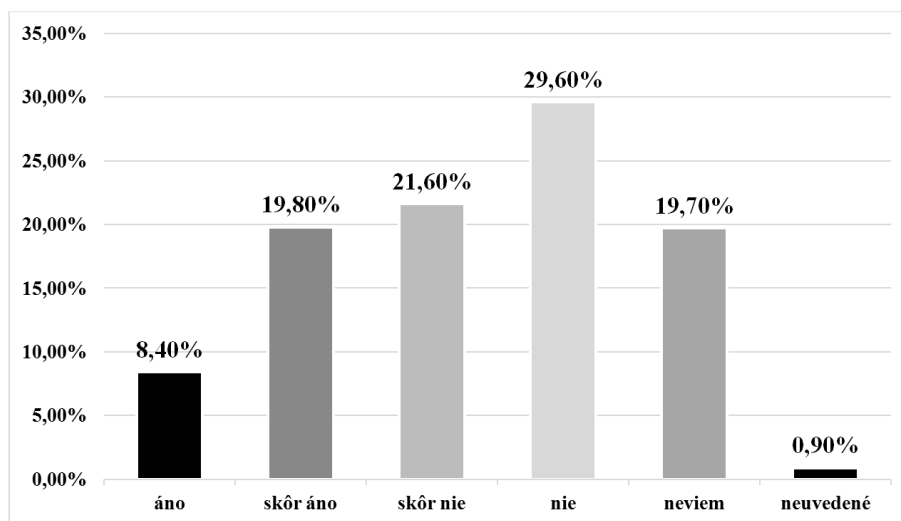

Graf 5 Prijala EÚ správne opatrenia v boji proti koronavírusu?

Ako dokazujú viaceré odborné štúdie (Anderson, 1998; Munoz et al., 2011; Hartevelde et al., 2013; Brosius et al., 2020), dôvera obyvateľov Európskej únie úzko súvisí s dôverou v národné politické inštitúcie. Nakoľko je pre mnohých občanov Európska únia stále vzdialenou a zložitou politickou inštitúciou, o ktorej majú málo vedomostí a informácií (Clark, 2014), občania sa pri otázkach o Európskej únii často

Tabuľka 6 Zvláda SR boj proti koronavírusu vďaka členstvu v EÚ lepšie?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	76	8,40%
Skôr áno	180	19,80%
Skôr nie	196	21,60%
Nie	269	29,60%
Neviem	179	19,70%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

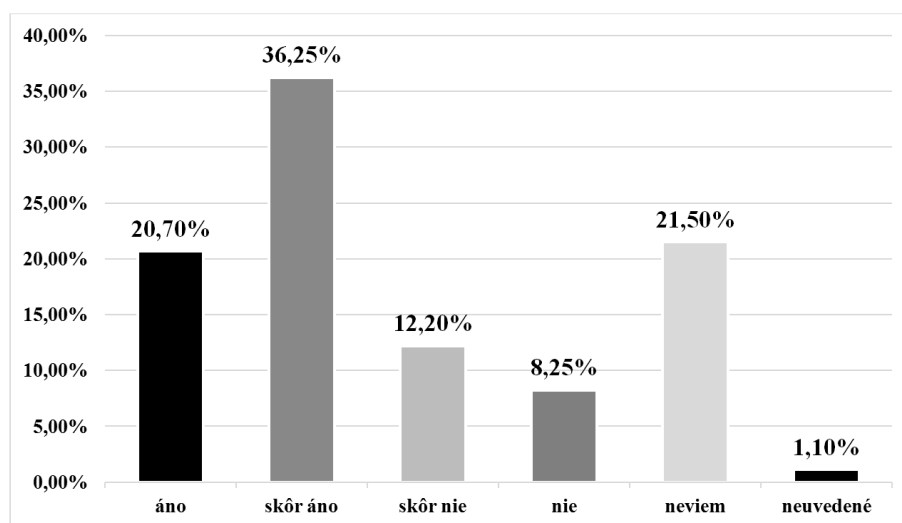
Graf 6 Zvláda SR boj proti koronavírusu vďaka členstvu v EÚ lepšie?

spoliehajú na svoje hodnotenia národnej politiky a extrapolujú svoje názory na Európsku úniu na základe týchto hodnotení. Tento exrapolačný mechanizmus nám následne vysvetľuje, prečo dôvera v Európsku úniu a jej inštitúcie vysoko koreluje s dôverou v národné politické inštitúcie. Väčšina štúdií, ktoré skúmajú vzťah medzi národnou politickou dôverou a politickou dôverou v Európsku úniu, zahŕňajú sériu otázok, ktoré sa týkajú dôvery v niekoľko inštitúcií na národnej i európskej úrovni. Pri skúmaní týchto výsledkov je však možné dôjsť k záveru (Brosius et al., 2020), že zahrnutie rôznych inštitúcií do toho istého zoznamu položiek s rovnakými škálami odpovedí podporuje konzistentnosť odpovedí a tak umelo zvyšuje koreláciu medzi položkami. Rovnako tiež platí, že poradie otázok v rámci blokov zvyčajne nie je náhodné a položky o vnútroštátnych inštitúciách vo väčšine prieskumov predchádzajú inštitúciám Európskej únie. V takýchto prieskumoch tak môže dochádzať k pri-

márnej stimulácii odpovedí, ktoré zvyšujú dôveru v Európsku úniu. Z uvedených dôvodov predložený prieskum neskúmal dôveru v jednotlivé národné a európske inštitúcie, ale pokúšal sa zistiť mieru dôvery v inštitúcie Európskej únie ako celku a následne ju porovnať s pocitom dôvery v národné inštitúcie. Predložené tvrdenia dokazujú výsledky otázok č. 7 a č. 8. Väčšina respondentov (517 – 56,95 %) odpovedalo na otázku, či dôverujú inštitúciám EÚ, áno alebo skôr áno. Podobné percentuálne zastúpenie respondentov (473 – 52,05 %) odpovedalo áno alebo skôr áno na otázku, či dôverujú inštitúciám EÚ viac ako národným (štátnym) inštitúciám. Rovnaký pomer odpovedí platil pri zvolených možnostiach nie a skôr nie. Pri otázke č. 7 predstavoval počet týchto odpovedí hodnotu 186 (20,45 %), pri otázke č. 8 rovnako 186 (20,50 %). Rozdiel v percentuálnom vyjadrení tu bol spôsobený neuvedenými odpoveďami pri jednotlivých otázkach. Viac v tabuľkách 7 a 8 a grafoch 7 a 8.

Tabuľka 7 Dôverujete inštitúciám EÚ?

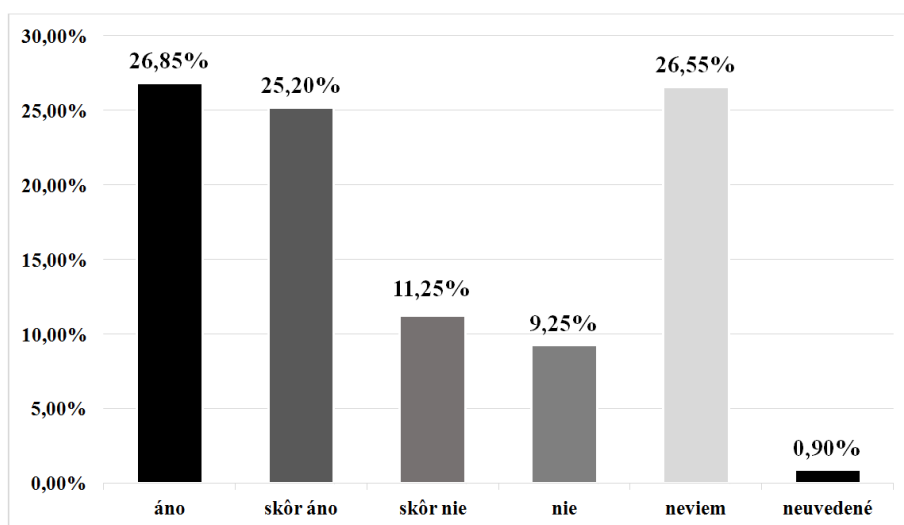
Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	188	20,70%
Skôr áno	329	36,25%
Skôr nie	111	12,20%
Nie	75	8,25%
Neviem	195	21,50%
Neuvedené	10	1,10%
CELKOM	908	100%

Graf 7 Dôverujete inštitúciám EÚ?

Tabuľka 8 Dôverujete inštitúciám EÚ viac ako národným (štátnym) inštitúciám?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	244	26,85%
Skôr áno	229	25,20%
Skôr nie	102	11,25%
Nie	84	9,25%
Neviem	241	26,55%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

Graf 8 Dôverujete inštitúciám EÚ viac ako národným (štátnym) inštitúciám?

Nakoľko miera dôvery v jednotlivé inštitúcie veľmi úzko súvisí s mierou informovanosti a zdrojom informácií (Vliegenthart et al., 2008; Brosius et al., 2019), je dôležité poznať, odkiaľ obyvatelia prijímajú tieto informácie. Hoci je známy fakt, že verejná mienka je ovplyvňovaná do veľkej miery médiami (Cappella, 2002), trendy posledných rokov nám naznačujú pokles miery dôvery ľudí v tradičné mainstreamové médiá (Edelman, 2017). Veľká časť európskej spoločnosti tak hľadá zdroj informácií mimo rámca tradičných mainstreamových médií (Brosius et al., 2019). Otázky č. 9, 10 a 11 preto skúmali mieru záujmu o dianie v Európskej únii, zdroj informácií o Európskej únii a mieru overovania si informácií o Európskej únii. Otázka č. 10 pritom vychádzala z predpokladu, že mladí ľudia získavajú informácie o Európskej únii prevažne na sociálnych sieťach. Ako ukazujú nižšie uvedené údaje, väčšina mladých

Ľudí v Prešovskom kraji sa nezaujíma o dianie v Európskej únii (56,40 %), získava informácie z online médií (26,30 %) alebo sociálnych sietí (41,20 %), pričom väčšina z nich si získané informácie neoveruje (58,90 %). Podrobnejšie informácie poskytujú tabuľky 9, 10, 11 a grafy 9, 10, 11.

Tabuľka 9 Zaujímate sa o dianie v EÚ?

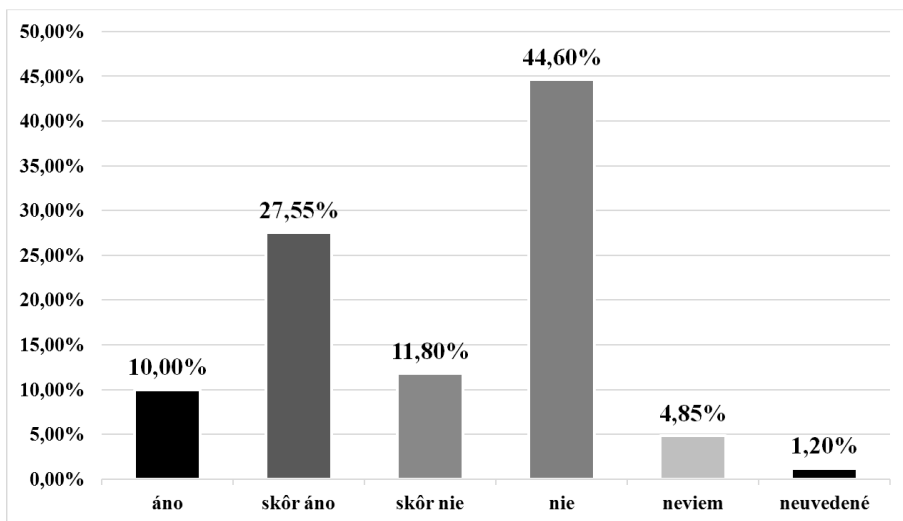
Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	91	10,00%
Skôr áno	250	27,55%
Skôr nie	107	11,80%
Nie	405	44,60%
Neviem	44	4,85%
Neuvedené	11	1,20%
CELKOM	908	100%

Tabuľka 10 Odkiaľ máte informácie o EÚ?

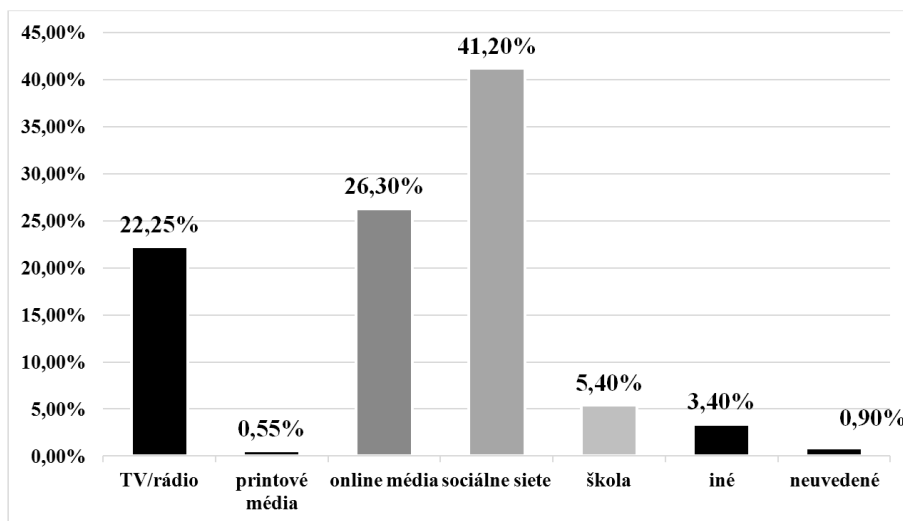
Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
TV/rádio	202	22,25%
Printové médiá	5	0,55%
Online médiá	239	26,30%
Sociálne siete	374	41,20%
Škola	49	5,40%
Iné	31	3,40%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

Tabuľka 11 Overujete si získané informácie o EÚ?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	126	13,90%
Skôr áno	217	23,90%
Skôr nie	353	38,85%
Nie	182	20,05%
Neviem	22	2,40%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

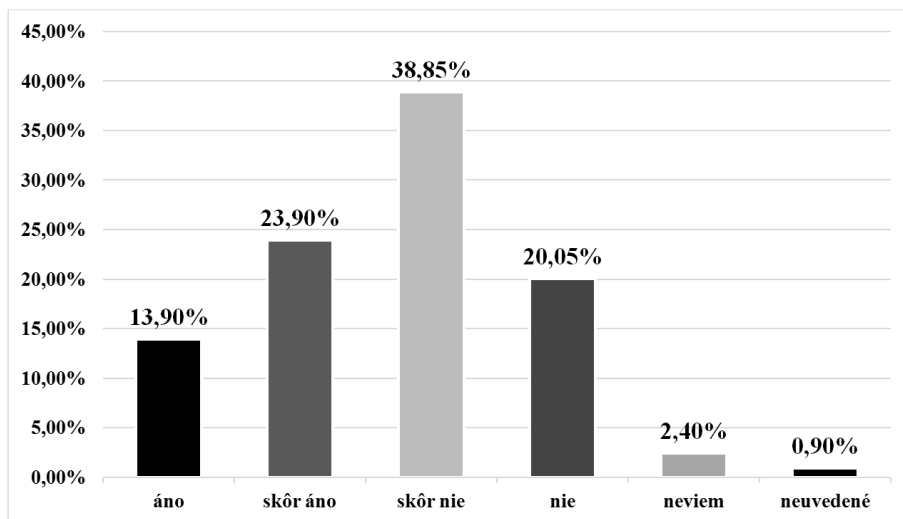
Graf 9 Zaujímate sa o dianie v EÚ?

Graf 10 Odkiaľ máte informácie o EÚ?

Napriek tomu, že údaje Európskeho parlamentu (European parliament, 2021) za posledné roky ukazujú, že medzi celkovou populáciou Slovenska klesá podpora členstva krajiny v EÚ (39 % podpora v roku 2021) a predstavuje v súčasnosti najnižšiu podporu spomedzi členských krajín, veková kategória Slovákov od 15 do 25 rokov považuje členstvo v Európskej únii za dobrú vec až v 57 % prípadoch.

Z demografických údajov vyplýva, že podpora krajiny v EÚ sa líši nielen podľa veku, ale klesá aj smerom na západ. Paradoxne ale až 81 % Slovákov si myslí, že sa máme vďaka členstvu v EÚ lepšie (European parliament, 2021). Prieskum u mladých ľudí v Prešovskom kraji ukázal, že sa máme vďaka členstvu v EÚ lepšie podľa 66 % opýtaných, pričom opak si myslí len 15,40 % opýtaných. Na otázku, či by mala SR ostať členom EÚ odpovedalo kladne až 82,05 % a len 7,80 % z nich si myslí, že by Slovensko nemalo zostať v EÚ. Z hľadiska podpory krajiny v EÚ tak tieto údaje predstavujú nadpriemer ako voči celoslovenským (39 %), tak aj celoeurópskym dátam (64 %). Viac v tabuľkách 12 a 13 a grafoch 12 a 13.

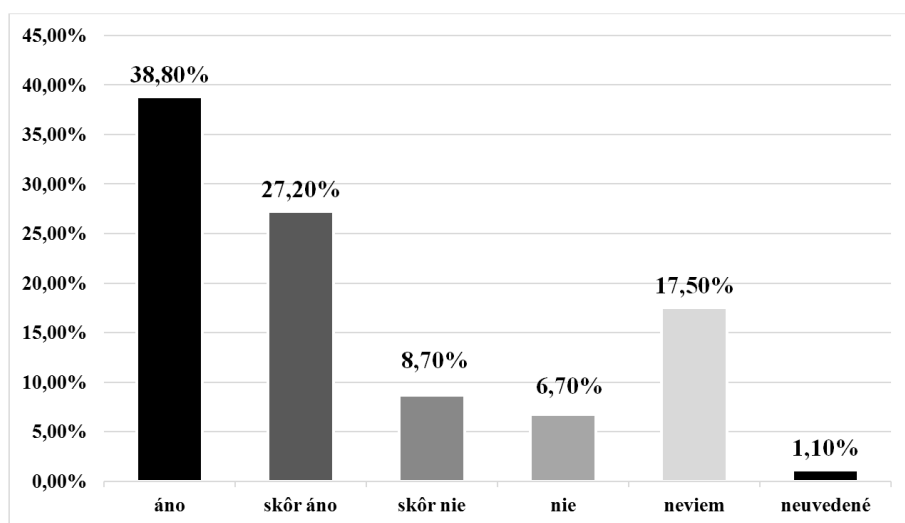

Graf 11 Overujete si získané informácie o EÚ?

Na základe výsledkov Eurobarometrov z posledných dvoch rokov (Európska komisia, 2021, 2022) možno skonštatovať, že obyvatelia všetkých regiónov Slovenska pocítili ekonomický dopad pandémie skôr, ako jej ostatné dôsledky. Približne tri štvrtiny obyvateľov Slovenska (76 %) hodnotia aktuálnu ekonomickú situáciu ako zlú. Európska komisia, ako reakciu na hospodársky a ekonomický prepád, navrhla prostredníctvom grantov a pôžičiek nástroj obnovy pod názvom Next Generation EU vo výške 750 mld. eur, ktorý je súčasťou dlhodobého rozpočtu Európskej únie. Toto opatrenie považovalo za efektívne 49 % obyvateľov Slovenska (Európska komisia, 2022). Otázka č. 14 skúmala, na ktoré oblasti by sa podľa respondentov malo použiť najviac finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ v najbližších rokoch. Nakoľko sa jednalo o otvorenú otázku s možnosťou uvedenia viacerých odpovedí (oblastí), niektoré odpovede zahŕňali viaceré slovné spojenia. Dominovali predovšetkým odpovede ako školstvo (12,90 %), školstvo a zdravotníctvo (16,30 %), zdravotníctvo (12,45 %), ekológia a životné prostredie (3,30 %), doprava a infraštruktúra (2,65 %) a pod. Viac v tabuľke 14 a grafe 14.

Tabuľka 12 Máme sa podľa Vášho názoru vďaka členstvu v EÚ lepšie?

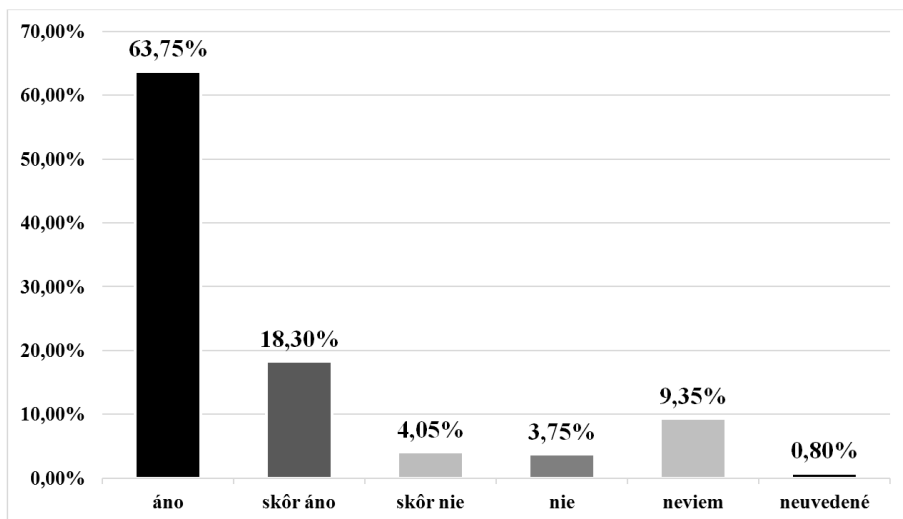
Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	352	38,80%
Skôr áno	247	27,20%
Skôr nie	79	8,70%
Nie	61	6,70%
Neviem	159	17,50%
Neuvedené	10	1,10%
CELKOM	908	100%

Graf 12 Máme sa podľa Vášho názoru vďaka členstvu v EÚ lepšie?

Tabuľka 13 Mala by SR zostať členom EÚ?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	579	63,75%
Skôr áno	166	18,30%
Skôr nie	37	4,05%
Nie	34	3,75%
Neviem	85	9,35%
Neuvedené	7	0,80%
CELKOM	908	100%

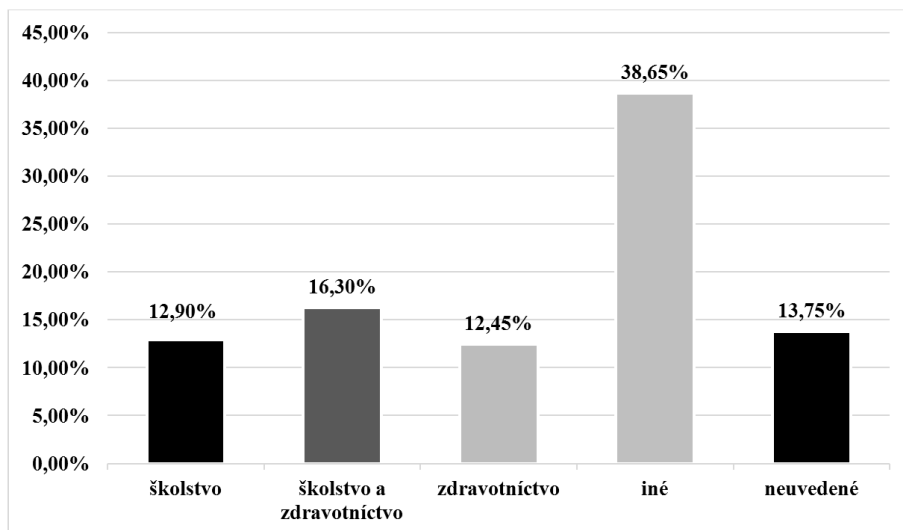

Graf 13 Mala by SR ostať členom EÚ?

Tabuľka 14 Na ktoré oblasti by sa malo použiť najviac finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ v najbližších rokoch?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Školstvo	117	12,90%
Školstvo a zdravotníctvo	148	16,30%
Zdravotníctvo	113	12,45%
Ekológia/životné prostredie	30	3,30%
Doprava/infraštruktúra	24	2,65%
Iné	351	38,65%
Neuvedené	125	13,75%
CELKOM	908	100%

Kvantitatívny výskum bol zameraný okrem iného aj na overenie viacerých hypotéz, medzi ktoré patrila hypotéza H3: Mladí ľudia získavajú informácie o Európskej únii prevažne na sociálnych sieťach. Táto hypotéza vychádzala z predpokladu, že väčšina mladých ľudí nezískava informácie o Európskej únii v školskom prostredí. Tento predpoklad sa naplnil pri otázke č. 10, kde iba 5,40 % respondentov uviedlo, že získava dané informácie na škole. Posledná výskumná otázka sledovala preto názor respondentov, či by sa malo venovať výučbe problematiky EÚ viac hodín. Možnosť áno alebo skôr áno uviedlo dohromady 668 respondentov (73,55 %), čo do istej miery odzrkadľuje potrebu venovania sa tejto problematike vo vyučovacom procese vo väčšej miere. Viac v tabuľke 15 a grafe 15.

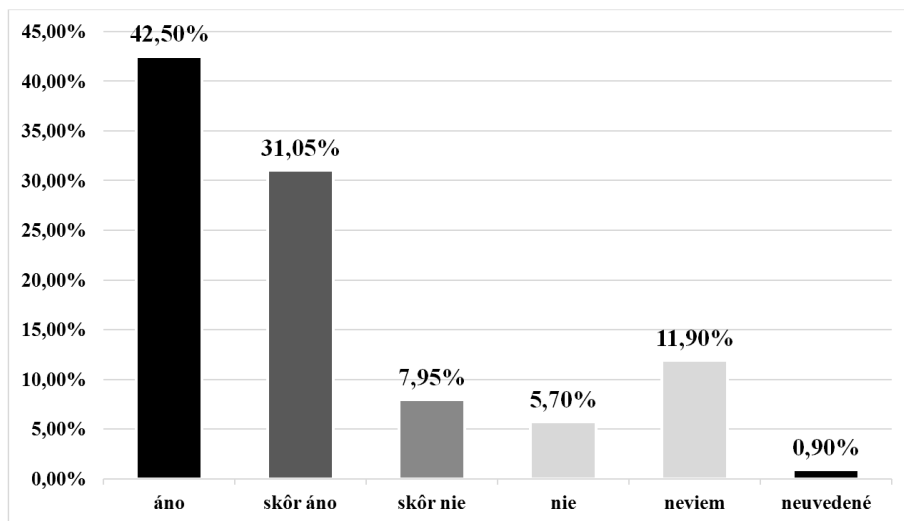
Graf 14 Na ktoré oblasti by sa malo použiť najviac finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ v najbližších rokoch?

Tabuľka 15 Malo by sa venovať výučbe problematiky EÚ viac hodín?

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
Áno	386	42,50%
Skôr áno	282	31,05%
Skôr nie	72	7,95%
Nie	52	5,70%
Neviem	108	11,90%
Neuvedené	8	0,90%
CELKOM	908	100%

Ako ukázali výsledky predloženého výskumu, aj keď respondenti nemajú záujem o dianie v Európskej únii, informácie o dianí v EÚ prijímajú len pasívne a získané informácie si neoverujú, ani jeden z týchto faktorov nateraz neovplyvnil negatívne percepciu vnímania Európskej únie u respondentov. Väčšina mladých ľudí v Prešovskom kraji dôveruje inštitúciám Únie, pociťuje zlepšenie životnej situácie vďaka členstvu v EÚ, pričom len 7,80 % z nich si nespája svoju budúcnosť s členstvom v Európskej únii. Hoci predložené výsledky nepotvrdili názor viacerých autorov (Algan et al., 2017; Los et al., 2017; Rodríguez-Pose, 2018; McCann, 2020) na tzv. geografiu nespokojnosti, Prešovský kraj možno na základe všetkých objektívnych ukazovateľov považovať za potencionálne rizikový región, u ktorého v prípade ďalšieho prehľbovania regionálnych rozdielov a zhoršenia ekonomickej situácie môže

dôjsť v oveľa väčšej miere k nárastu euroskeptických postojov v porovnaní s ekonomickými centrami. Pre dlhodobé pozitívne vnímanie Únie v tomto regióne tak bude okrem iného kľúčové aj to, ako sa bude vyvíjať vzťah centrum – periféria.

Graf 15 Malo by sa venovať výučbe problematiky EÚ viac hodín?

5 ZÁVER

Napriek poklesu počtu mladých ľudí v spoločnosti je mladá generácia považovaná za tú časť spoločnosti, ktorá vo výraznej miere ovplyvňuje tvorbu regionálnych, národných i európskych politík (Macháček, 2012). Skúmanie postojov, názorov a hodnôt mladých ľudí sa preto stalo relevantným predmetom záujmu mnohých verejných prieskumov i vedeckých štúdií. Predovšetkým tá časť mladých ľudí, ktorá žije na periférii Európskej únie a je tak vystavená mnohým výzvam, ktoré sú príznačné pre tieto geografické časti, ako napríklad vyššia nezamestnanosť, menej dostupné bývanie, rurálne prostredie a pod., je vo väčšej miere vystavená negatívnym vplyvom vonkajšieho prostredia, čo sa odráža aj v postojoch k Európskej únii. Za typický príklad takéhoto prostredia možno považovať Prešovský kraj.

Doteraz publikované vedecké štúdie a prieskumy verejnej mienky, ktoré sa zaoberali vnímaním postojov vo vzťahu k Európskej únii, boli orientované na štúdium veľkých sociálnych skupín na makrosociologickej úrovni. Ambíciou predloženej štúdie bolo preto priniesť výsledky formou mikroanalýzy sociálneho prostredia. Hlavným cieľom bolo prostredníctvom empirického sociologického prieskumu zistiť názory mladých ľudí v Prešovskom kraji na Európsku úniu. Kvantitatívny výskum bol zameraný na niekoľko oblastí, pričom vychádzal zo štyroch výskumných

otázok. Ako mladí ľudia vnímajú Európsku úniu a aký majú názor na Európsku úniu? Akú mieru dôvery pociťujú mladí ľudia voči inštitúciám Európskej únie? Odkiaľ mladí ľudia najčastejšie získavajú informácie o Európskej únii a do akej miery si získané informácie overujú? Aký je postoj mladých ľudí k budúcnosti členstva Slovenskej republiky v Európskej únii?

Na základe dát, ktoré boli získané kvótnym výberom s využitím metódy PAPI a následne analyzované, možno skonštatovať, že sa podarilo potvrdiť viaceré hypotézy. Po prvé, názor mladých ľudí v Prešovskom kraji na Európsku úniu je prevažne pozitívny. Predložená analýza nám ukázala, že väčšina respondentov prieskumu si spája Európsku úniu s pozitívnymi asociáciami a až vyše 64 % z nich má pozitívny názor na Európsku úniu. Po druhé, mladí ľudia pociťujú dôveru voči inštitúciám Európskej únie. Viac ako 56 % mladých ľudí v Prešovskom kraji dôveruje inštitúciám EÚ, pričom vyše 52 % z nich im dôveruje viac ako národným inštitúciám. Po tretie, mladí ľudia v budúcnosti preferujú Slovenskú republiku ako členskú krajinu Európskej únie. 66 % respondentov prieskumu si myslí, že sa máme vďaka členstvu v EÚ lepšie a až vyše 82 % z nich podporuje v budúcnosti členstvo krajiny v Európskej únii. Postoj mladých ľudí v Prešovskom kraji je tak možné označiť za silne proeurópsky. Na základe vyhodnotenia dát sa nepodarilo overiť hypotézu, že mladí ľudia získavajú informácie o Európskej únii prevažne na sociálnych sieťach. Napriek tomu, že veľká časť opýtaných získava informácie na sociálnych sieťach (41,20 %), väčšia časť opýtaných získava informácie z iných zdrojov.

Literatúra

- AICHHOLZER, J., KRITZINGER, S., PLESCIA, C. 2021. *National identity profiles and support for the European Union*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1465116520980068>>
- ALGAN, Y., GURIEV, S., PAPAIOANNOU, E., PASSARI, E. 2017. The European trust crisis and the rise of populism. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2, 309-400.
- ANDERSON, C. J., KALTENHALER, K. C. 1996. The dynamics of public opinion toward European integration 1973-93. *European Journal of International Relations*, 2, 2, 175-199.
- ANDERSON, C. J., REICHERT, S. 1995. Economic benefits and support for membership in the E. U.: A cross-national analysis. *Journal of Public Policy*, 15, 3, 231-249.
- ANDERSON, C. J. 1998. When in doubt, use proxies: Attitudes toward domestic politics and support for European integration. *Comparative Political Studies*, 31, 5, 569-601.
- BAČÍKOVÁ, M., JANOVSÁ, A. 2018. *Základy metodológie pedagogicko-psychologického výskumu*. Košice, ŠafárikPress.
- BAKKER, B. N., DE VREESE, C. H. 2016. Personality and European Union attitudes: Relationships across EU attitude dimensions. *European Union Politics*, 17, 1, 25-45.
- BARTOŠ, F. 2012. Openness of the Public to Right-Wing Extremism and Social Distance to Minorities. *Slovak Journal of Political Sciences*, 12, 1, 42-70.
- BECKER, S. O., FETZER, T., NOVY, D. 2017. Who voted for Brexit? A comprehensive district-level analysis. *Economic Policy*, 32, 92, 601-650.
- BRINEGAR, A. P., JOLLY, S. K. 2005. Location, location, location: National contextual factors & public support for European integration. *European Union Politics*, 6, 2, 155-180.
- BROSIUS, A., VAN ELSAS, E. J., DE VREESE. 2019. Trust in the European Union: Effects of the information environment. *European Journal of Communication*, 34, 1, 57-73.

- BROSIUS, A., VAN ELSAS, E. J., DE VREESE. 2020. Trust in context: National heuristics and survey context effects on political trust in the European Union. *European Union Politics*, 21, 2, 294-311.
- CAPPELLA, J. N. 2002. Cynicism and social trust in the new media environment. *Journal of Communication*, 52, 1, 229-241.
- CLARK, N. 2014. The EU's information deficit: Comparing political knowledge across levels of governance. *Perspectives on European Politics and Society*, 15, 4, 445-463.
- CLEMENTS, B. 2011. Understanding "utilitarian" support for European integration in Scotland and Wales: The role of economic interests, national identity and party support. *Regional and Federal Studies*, 21, 1, 1-21.
- DALTON, R. J. 2021. National/European identities and political alignments. *European Union Politics*, 22, 2, 340-350.
- DE VREESE, C. H., BOOMGAARDEN, H. G. 2005. Projecting EU referendums: Fear of immigration and support for the European Union. *European Union Politics*, 6, 1, 59-82.
- DIJKSTRA, L., POELMAN, H., RODRÍGUEZ-POSE, A. 2020. The geography of EU discontent. *Regional Studies*, 54, 6, 737-753.
- DUSTMANN, C., EICHENGREEN, B., OTTEN, S., SAPIR, A., TABELLINI, G., ZOEGA, G. 2017. *Europe's trust deficit: causes and remedies. Monitoring International Integration*. London, CEPR Press.
- EDELMAN, R. 2017. *An implosion of trust. Edelman Trust Barometer*. [online] [cit. 2022-04-23]. Dostupné na: <<https://bit.ly/2JioRtQ>>
- EICHENGERG, R., DALTON, R. J. 2007. Post-Maastricht blues: The transformation of citizen support for European integration 1973–2004. *Acta Politica*, 42, 128-152.
- ESSLETZBICHLER, J., DISSLBACHER, F., MOSER, M. 2018. The victims of neoliberal globalisation and the rise of the populist vote: a comparative analysis of three recent electoral decisions. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 11, 1, 73-94.
- EUROPEAN PARLIAMENT. 2021a. *A Glimpse of Certainty in Uncertain Times*. [online] [cit. 2022-04-24]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2292>>
- EUROPEAN PARLIAMENT. 2021b. *European Parliament Youth Survey*. [online] [cit. 2022-04-24]. Dostupné na: <<https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/files/be-heard/eurobarometer/2021/youth-survey-2021/report.pdf>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2018a. *Štandardný Eurobarometer 89. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2180>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2018b. *Štandardný Eurobarometer 90. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2215>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2019a. *Štandardný Eurobarometer 91. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2253>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2019b. *Štandardný Eurobarometer 92. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2255>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2020. *Štandardný Eurobarometer 93. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2262>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2021a. *Štandardný Eurobarometer 94. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2355>>
- EURÓPSKA KOMISIA. 2021b. *Štandardný Eurobarometer 95. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2532>>

- EURÓPSKA KOMISIA. 2022. *Štandardný Eurobarometer 96. Verejná mienka v Európskej únii*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2553>>
- FOSTER, C., FRIEDEN, J. 2017. Crisis of trust: Socio-economic determinants of Europeans' confidence in government. *European Union Politics*, 18, 4, 511-535.
- FRANKLIN, M., VAN DER EIJK, C., MARSH, M. 1995. Referendum outcomes and trust in government: Public support for Europe in the wake of Maastricht. *West European Politics*, 18, 3, 101-117.
- FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. 2021. *Výskumná správa o mladých na Slovensku*. Viedeň, Friedrich-Ebert-Stiftung.
- GABEL, M. 1998. Public support for European integration: an empirical test of five theories. *Journal of Politics*, 60, 2, 333-354.
- GALLEGO, N. G., TORREJÓN, L. N. 2021. *Can open data increase younger generations' trust in democratic institutions? A study in the European Union*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0244994>>
- GAWEL, A., TOIKKO, T. 2021. Trust in European Institutions in Explaining the Entrepreneurship in European Union Countries. *Social Sciences*, 10, 6, 195-210.
- GÓMEZ, R. 2015. The economy strikes back: support for the EU during the Great Recession. *Journal of Common Market Studies*, 53, 3, 577-592.
- GRAD, H., ROS, M., ALBACETE, G. G., MONTER, M. R. 2004. The Meaning and Importance of European Identity and its Relationship to Regional and National Identities in Spain: Some Contributing Factors to the Development of European Identity. *Sociológia*, 36, 3, 2019-236.
- HARTEVELD, E., VAN DER MEER, T. W. G., DE VRIES, C. E. 2013. In Europe we trust? Exploring three logics of trust in the European Union. *European Union Politics*, 14, 4, 542-565.
- HOOGHE, L., MARKS, G. 2004. Does identity or economic rationality drive public opinion on European integration? *Political Science and Politics*, 37, 3, 415-420.
- HOOGHE, L., MARKS, G. 2005. Calculation, community and cues: Public opinion on European Integration. *European Union Politics*, 6, 4, 419-443.
- HOOGHE, M., VERHAEGEN, S. 2017. The effect of political trust and trust in European citizens on European identity. *European Political Science Review*, 9, 2, 161-181.
- HUYST, P. 2009. *The Europeans of tomorrow. Researching European identity among young Europeans*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <<http://aei.pitt.edu/33069/>>
- KUHN, T., STOECKEL, F. 2014. When European integration becomes costly: The euro crisis and public support for European economic governance. *Journal of European Public Policy*, 21, 4, 624-641.
- LECHLER, M. 2019. Employment shocks and anti-EU sentiment. *European Journal of Political Economy*, 59, 266-295.
- LOS, B., MCCANN, P., SPRINGFORD, J., THISSEN, M. 2017. The mismatch between local voting and the local economic consequences of Brexit. *Regional Studies*, 51, 5, 786-799.
- LOVELESS, M. 2010. Agreeing in principle: Utilitarianism and economic values as support for the European Union in central and Eastern Europe. *Journal of Common Market Studies*, 48, 4, 1083-1106.
- LÓPEZ-BAZO, E. 2021. Does regional growth affect public attitudes towards the European Union? *Annals of Regional Science*, 66, 755-778.
- MACHÁČEK, L. 2012. Európska integrácia – výzva mladej generácii Slovenska. *Sociológia*, 44, 1, 109-132.
- MACHÁČEK, L. 2012. Európska únia v postojoch a názoroch mladých ľudí na Slovensku. *Studia Politica Slovaca*, 5, 1, 49-68.

- MAHENDRAN, K., COOK, D. 2007. *Young People's View on Participation and Their Attitudes Towards the European Union. Building a Bridge Between Europe and its Citizens – Evidence Review Paper Three*. Edinburgh, Government Social Research.
- MARGINEAN, F. A. 2020. Young people's perception of the European union. Visions and perspectives. *Journal of Public Administration*, 18, 1, 48-66.
- MCCANN, P. 2020. Perceptions of regional inequality and the geography of discontent: insights from the UK. *Regional Studies*, 54, 2, 256-267.
- MUNOZ, J., TORCAL, M., BONET, E. 2011. Institutional trust and multilevel government in the European Union: Congruence or compensation? *European Union Politics*, 12, 4, 551-574.
- NBS. 2018. *Produkčný potenciál regiónov sa zblízuje, najbohatší región je naďalej lákadlom pre ľudí v produktívnom veku*. [online] [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: <https://www.nbs.sk/_img/documents/_publik_nbs_fsr/biatec/rok2019/04-2019/04_04aug_vladova-solcanska.pdf>
- NIKISCHER, R. 2015. Variabilita európskej identity: disparity v percepčii identity Európy na úrovni členských štátov Európskej únie. *Journal of International Relations*, 12, 3, 240-265.
- NORRIS, P. (ed.). 1999. *Critical citizens: Global support for democratic governance*. Oxford, Oxford University Press.
- PRYKE, S. 2020. National and European identity. *National identities*, 22, 1, 91-105.
- RODRÍGUEZ-POSE, A. 2018. The revenge of the places that don't matter (and what to do about it). *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 11, 1, 189-209.
- ROHDE-LIEBENAU, J. 2020. Raising European Citizens? European Identity in European Schools. *Journal of Common Market Studies*, 58, 6, 1504-1522.
- ROHRSCHEIDER, R., LOVELESS, M. 2010. Macro salience: How economic and political contexts mediate popular evaluations of the democracy deficit in the European Union. *The Journal of Politics*, 72, 4, 1029-1045.
- SAZONOVA, L. 2019. National identity – European identity: Resemblance and dissonance, complementarity or contention? *Folosoftya-Philosophy*, 28, 2, 166-180.
- SOUKUP, P. 2006. Proč užívat hierarchické lineární modely? *Sociologický časopis*, 42, 5, 987-1012.
- SOUKUP, P., RABUŠIČ, L. 2007. Někelik poznámek k jedné obsesi českých sociálních věd – statistické významnosti. *Sociologický časopis*, 43, 2, 379-395.
- ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2022. *Vekové zloženie – SR, oblasti, kraje, okresy, mesto, vidiek*. [online] [cit. 2022-04-21]. Dostupné na: <http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=storeID%28%22i40A03AF2150C41DE8BE98D0C0C41A764%22%29&ui.name=Vekové%20zloženie%20-%20SR%2c%20oblasti%2c%20kraje%2c%20okresy%2c%20mesto%2c%20vidiek%20%5bom7009rr%5d&run.outputFormat=&run.prompt=true&cv.header=false&ui.backURL=%2fcognosext%2fcps4%2fportlets%2fcommon%2fclose.html&run.outputLocale=sk>
- VERHAEGEN, S., HOOGHE, M., QUINTELIER, E. 2014. European identity and support for European integration: a matter of perceived economic benefits? *Kyklos*, 67, 2, 295-314.
- VLIEGENTHART, R., SCHUCK, A. R. T., BOOMGAARDEN, H. G. et al. 2008. News coverage and support for European integration 1990–2006. *International Journal of Public Opinion Research*, 20, 4, 415-439.

Sociological survey of young people's views on the European Union in the Prešov region

Summary

Since its foundation, the European Union can be considered not only as a political and economic space on the European continent, but also as a functioning civil society based on the values of peace, democracy, rule of law and human rights after the experience of two world wars and autocratic regimes. As with other democratic regimes, the legitimacy of the European Union's democratic system depends to a large extent on the trust of the people in the member states in their institutions and in the Union as a whole. Although at the beginning of European integration public trust in the common European institutions was high, today one can observe a decline in this trust, as well as a certain passivity of citizens in dealing with public issues.

Although the proportion of young people in society is declining, young people's attitudes, values and opinions have a major influence on policy-making at regional, national and European levels. Exploring various aspects of young people's lives, including their attitudes, views, and values, has therefore become part of political, public, professional, and academic discourse. In the current context of economic downturn, the generation of young people, which is one of the most numerous groups in terms of unemployment, is the most vulnerable. This is especially true when these people live in regions on the periphery of the European Union, which may include the Prešov region. In regions on the periphery of the European Union, young people often live in rural areas with lower employment, which is associated with later economic independence and less affordable housing for young people, which is also reflected in attitudes towards the European Union.

Previously published scientific studies and opinion polls that have examined perceptions of attitudes toward the European Union have focused on the study of large social groups at the macro level. Therefore, the aim of the present study was to provide results in the form of a microanalysis of the social environment. The main objective was to find out the opinions of young people in the Prešov region about the European Union through an empirical sociological survey.

Based on the data obtained through quota sampling using the PAPI method and subsequently analyzed, several hypotheses can be confirmed. First, the opinion of young people in the Prešov region about the European Union is predominantly positive. The presented analysis showed that the majority of respondents have positive associations with the European Union and more than 64% of them have a positive opinion of the European Union. Secondly, young people have confidence in the institutions of the European Union. More than 56% of young people in the Prešov region trust EU institutions, and more than 52% of them trust them more than national institutions. Thirdly, young people prefer the Slovak Republic to be a member of the European Union in the future. 66% of the respondents think that we are better off thanks to the membership in the Union, and even 82% of them favor the future membership of the country in the European Union. The attitude of young people in the Prešov region can thus be described as strongly pro-European. The hypothesis that young people inform themselves about the European Union mainly in social networks could not be confirmed based on the analysis of the data. Although a large proportion of respondents obtain information from social networks (41.20%), the majority of respondents obtain their information from other sources.